СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Валери Денев Тодоров,
Институт за изследване на населението и човека - БАН, департамент „Психология“,
професионално направление 3.2. Психология

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висшето **образование** 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.2. „Психология“, по учебните дисциплини „Психология на тероризма и воденето на преговори“, „Бизнес (делови) преговори“, „Психология на управлението“, „Психология“ и „Психологично интервю, разпит, самопризнание“, обявен в „Държавен вестник“, бр. 73 от 14.08.2026 г., за нуждите на катедра „Психология и управление на полицията“ при факултет „Полиция“ на Академията на МВР, с единствен кандидат д-р Диана Анчева Божанова.

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания

Конкурсът е обявен съгласно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и специфичните изисквания на Академията на МВР. Единствен кандидат в процедурата е д-р Диана Анчева Божанова, старши преподавател в катедра „Психология и управление на полицията“ при факултет „Полиция“ на АМВР.

От представената подробна справка за съответствие с минималните национални изисквания (МНИ) по чл. 26, ал. 2 и ал. 3 от ЗРАСРБ в Област 3. „Социални, стопански и правни науки“, Професионално направление 3.2. „Психология“, е видно, че д-р Диана Божанова изпълнява и надхвърля количествените критерии във всички групи показатели за заемане на академичната длъжност „доцент“:

Група показатели	Минимални изисквания	Точки на кандидатката	Съответствие
Показател А (Дисертационен труд за ОНС „доктор“)	50 т.	50 т.	Покрива
Показател В (Хабилитационен труд – монография)	100 т.	100 т.	Покрива
Показател Г (Публикации и други научни трудове)	200 т.	212.5 т.	Надхвърля

Показател Д (Цитирания в научни издания)	50 т.	70 т.	Надхвърля

Общият брой точки, формиран от научно-изследователската и публикационна дейност на д-р Божанова, убедително надвишава законовите изисквания, което дава пълно основание за нейното допускане до крайната оценка в процедурата.

II. Изследователска дейност и научно-приложни резултати

1. Оценка на основния хабилитационен труд

Основният хабилитационен труд, представен от д-р Диана Божанова, е монографията „Вербални индикатори за лъжа“ (София, изд. „Авангард Прима“, 2026 г., 163 стр., ISBN 978-619-279-257-2, с научни рецензенти доц. д-р Цветелина Иванова и доц. д-р Захари Горанов). Трудът представлява задълбочено и оригинално монографично изследване, фокусирано върху безинструменталните способи за детекция на лъжата и развитието на специфични човешки умения за разпознаване на измамно поведение в полицейската практика.

В монографията авторката успешно съчетава класическите теории за повишеното когнитивно натоварване при изричането на лъжа (A. Vrij, P. Ekman, M. Еникеев) с дългогодишния си собствен практически и преподавателски опит в Академията на МВР. Изключителен интерес представляват обобщените данни от провеждания от авторката полеви експеримент с курсанти (обхващащ 257 разказани истории), чрез който се анализират характерните прояви на езикови грешки, уклончиви отговори, отлагане на отговор, позоваване на морален авторитет, информационни празнини, „вградени лъжи“ и несъответствия в глаголните времена.

2. Оценка на останалите научни трудове и публикации

Извън основния хабилитационен труд, кандидатката представя богата и тематично профилирана научна продукция, включваща:

Монографията „Преговори при заложнически кризи“ (АМВР, 2026 г., 163 стр., ISBN 978-954-348-257-3) – систематизиран анализ на управлението на кризи с взети заложници, психологическото състояние на похитители и заложници, проявите на „Стокхолмския синдром“ и тактиките за работа на екипите за водене на преговори.

Книгата въз основа на защитен дисертационен труд „Водене на преговори при демонстративни опити за самоубийство“ (АМВР, 2025 г., 213 стр., ISBN 978-954-348-249-8) – фундаментално изследване на автоагресивните актове и

специфичните методологии за полицейско реагиране и преговорно въздействие при суицидни кризи.

Научни статии в специализирани издания с научно рецензиране, посвещаващи внимание на ключови приложни теми: синдрома „Бърнаут“ и професионалното прегаряне сред служители на ПБЗН; психологическия профил и личността на терориста; психологическите основания на „езика на омразата“; както и особеностите при работа на полицейските органи с възрастни хора, жертви и свидетели на престъпления.

3. Оценка на научните и научно-приложните приноси

Основните научни и научно-приложни приноси на д-р Диана Божанова имат подчертано практическа насоченост за полицейските органи и систематизират следните акценти:

- **Научно-теоретично систематизиране на вербалните индикатори за лъжа** и извеждане на оригинален модел за безинструментална детекция на измамно поведение при провеждане на разпити и оперативни беседи.
- **Създаване и апробиране на нов въпросник** за установяване на календарната възраст на нелегални имигранти въз основа на когнитивно натоварване и обратен хронологичен ред на разпита.
- **Разработване на фундаментални принципи и алгоритми** за приложение на метода „водене на преговори“ при заложнически кризи и демонстративни опити за самоубийство.
- **Емпирични изследвания със значим приложен характер** относно синдрома Бърнаут при служители от ПБЗН, личностните особености на терористите и психологическите аспекти на речта на омразата.

4. Отражение в научната литература (цитирания)

Трудовете на кандидатката се радват на засилен отзвук сред научната общност и практиците. Представени са общо 11 цитирания (носещи 70 точки при минимални 50), публикувани в чуждестранни списания (International Journal of Economics, Commerce and Management, UK), монографични трудове (Георги Георгиев) и специализирани научни издания.

III. Учебна и преподавателска дейност

Д-р Диана Божанова притежава дългогодишен и доказан опит като старши преподавател в катедра „Психология и управление на полицията“ при факултет „Полиция“ на Академията на МВР. Нейната учебна заетост обхваща ключови

дисциплини в бакалавърски и магистърски програми, пряко съответстващи на профила на обявения конкурс:

- „Психология на тероризма и воденето на преговори“
- „Бизнес (делови) преговори“
- „Психология на управлението“
- „Психология“
- „Психологично интервю, разпит, самопризнания“

Оценките за преподавателската й дейност са високи, а разработените учебни материали и ролеви игри се ползват с успех сред курсантите, специализантите и практическите служители от структурите на МВР.

IV. Заключение и предложение за избор

Представените за участие в конкурса материали, научни трудове и научно-приложни приноси на д-р Диана Анчева Божанова напълно отговарят на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и специфичните изисквания за заемане на академични длъжности в Академията на МВР.

Кандидатката показва високо ниво на теоретична подготовка, значителни научно-приложни постижения и изграден профил на утвърден преподавател и изследовател в областта на психологията на сигурността и полицията.

Въз основа на гореизложеното давам ПОЛОЖИТЕЛНА оценка и предлагам на уважаемите членове на Научното жури и на Академичния съвет на Академията на МВР да изберат д-р Диана Анчева Божанова за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.2. „Психология“.

Дата: 01.11.2026 г. Член на научното жури:
гр. София /доц. д-р Валери Тодоров/